

salutem nullatenus sufficere valeamus, eorum suffragium necessario nobis est implorandum, qui non solum laboris sui fructum percipere, sed et nobis peccaminum nostrorum veniam apud divinam misericordiam juste et pie vivendo obtinere meruerunt. Quorum propitiationem ut nobis comparemus, sacra Deo loca in quibus eorum memoria digne et laudabiliter excolatur, tota devotione construere satagamus, ut de hac valle lacrymarum eorum ope educi et ad consortium illorum pertingentes, tandem Deum eorum in Sion videre mereamur. Quia ergo B. Germanum in numero eorum qui in hoc nobis patrocinari possunt, non infinitum esse, sincera sacræ paginæ relatione et miraculorum evidentia didicimus, ego Agano licet indignus, *Æduensis* tamen Ecclesiæ, utinam non ad detrimentum meum, dictus episcopus, videns olim locum in quo nunc prædicti confessoris Ecclesia divino nutu sita est, religioni fore congruum, ut pote ab omni strepitu populari remotum quorundam etiam relatione et sepulchrorum quæ ibi effodiebantur attestatiōe comperiens Deo quondam esse dicatam, quemdam bonæ vitæ presbyterum Bernardum nomine de religione conveni, et ut sub canonicæ vitæ institutis ibi Deo et præmemorato confessori deserviret sæpe eum monens, ut tandem monitis meis acquiesceret obtinui, ea conditione interposita, ut quando mihi vita comes esset, et ex divina misericordia oportuum fieret, ejusdem loci commoditatibus inservirem. Unde postea comperiens a quibusdam presbyteris, ingruente avaritia, prædictæ Ecclesiæ commoda impediri, et pro exactione illorum, quæ illi quos presbyteri parochianos suos dicebant, Deo et beato Germano pro remedio animæ suæ dimiserant, religiosos viros inquietari, statui auctoritate Patris et Filii et Spiritus sancti, et beati Petri apo. totorum principis, beati quoque Nazarii patroni necnon domini Gregorii papæ, domini quoque

A Hugonis Lugdunensis Ecclesiæ archiepiscopi et apostolicæ sedis legati et nostra, ut quicumque laicorum ex quacunque parochia, *Æduensis*, vel alterius episcopatus, ad ecclesias, vicos et cimeteria B. Germani confugium fecerint, et inibi peracto anno spatio, statione vel hospitii necessitate immorati fuerint, ad ecclesiam scilicet B. Joannis Evangelistæ, quæ apud Barrum sita est, et ecclesiam S. Saturnini de Plancois et ecclesiam S. Martini de Dronventico, liceat prædictarum ecclesiarum clericis, quandiu communiter et sine proprio vixerint, illos ut proprios parochianos habere, et oblationes eorum, quas vivendo seu moriendo pro se obtulerint, suscipere, et absque ullius personæ inquietudine retinere. Qui vero se eis prius ut parochianos non junxerit, si tamen in alia parochia moriens aliquid de bonis suis, eis vel eorum ecclesiis dimittere vel apud quamlibet eorum ecclesiam sepulchram habere voluerit, si presbytero suo quod placuerit vel competens obsequium persolverit, præmissa auctoritate firmamus, et hoc quoque nullius calumnia vel contradictione impediatur. Quicumque igitur sæcularis vel clericus prædictarum ecclesiarum cimeteriis corpora sua sepeliri ad sustentandam pauperum Christi pauperiem concesserint, si viatico corporis et sanguinis Jesu Christi præmuniti peccatorum confessionem habuerint, quam possumus et debemus absolutionem auctoritate locis commissa suscipere mereantur.

- C
- S. Aganonis episcopi *Æduensis*.
  - S. Widonis archidiaconi.
  - S. Hugonis archidiaconi.
  - S. Sevinii archidiaconi. et præpositi.
  - S. Norgaudi archidiaconi. et cantoris.
  - S. Ramerii archiepiscopi cardinalis.
  - S. Rothberti archiepiscopi;
  - S. Durandi capellani.

AGANONIS EPISCOPI

ET ALIORUM LUGDUNENSIS PROVINCIÆ EPISCOPORUM

EPISTOLA

PRO RADULFO TURONENSI ARCHIEPISCOPO.

(MABILL. *Annal.* Bened. V. 176.)

(1) A. [Agano] Augustodunensis episcopus, R. [Rainaldus] Lingonensis, G. [Gualterius] Cabilonensis, L. [Landricus] Maticensis vice primatis

(1) In Ecclesia Turonensi tunc ingentes exortæ sunt turbæ. Earum occasio et causa ex eo nata est, quod Radulfus archiepiscopus faveret Amato et Hugoni Diensi episcopo, sedis apostolicæ legatis, qui Philippo regi episcopatus regni sui auferre ve-

curam gerens Ecclesiæ Lugdunensis cum toto Lugdunensis Ecclesiæ conventu, omnibus provinciæ Turonensis episcopis, abbatibus, clericis et monachis

lebant. Hinc rex Fulconi Rechino comiti Andegavorum injunxit ut archiepiscopum sede sua dejiceret; quo factis prædictus Radulfus Gregorium papam per nuntios interpellavit, ut comes Andegavensis et canonici Sancti Martini, qui ejus legatos in

atque laicis obedientibus R. venerabili archiepiscopo A Turonensi, divinam gratiam et suam.

Quam mira crudelitate Fulco comes Andegavensis matris Ecclesie Turonensis visceribus gladium suæ persecutionis immersevit, quam superba præsumptione adversus eandem matrem ecclesiam monachi Majoris-Monasterii insurrexerint, nullam vestram credimus ignorare. Nec vos latet Gaufrido Andegavensi episcopo non deesse potestatem cogendi Fulconem ad tanti facinoris emendationem, si divinis quam tyrannicis præceptis obedire præeligeret, et apud eum districtiōnis ecclesiasticæ quantumlibet studium vigeret. Ipse vero propositam suæ professionis violans, nec divinis mandatis, nec archiepiscopi sui monitis obediens cum fratribus in defensionem justitiæ desudantibus, cor suam in otio et deliciis nutriens fovit magis quam impugnavit supradicti Fulconis mactam. Cum ergo super his omnibus clamor Turonensis Ecclesie nostram pulsasset sollicitudinem, tam Fulconem comitem

processione recipere noluerant, cum toto pago excommunicarentur. Fulconis etiam partes sectabantur Majoris-Monasterii monachi, ut nos docent litteræ Aganonis et aliorum episcoporum provincie

A quam episcopum Andegavensem et monachos ad sanctæ sedis Lugdunensis exames, justitiam facturos et accepturos invitamus. Quibus ad diem statutum, iudicium per absentiam fugientibus, et in perversitate sua manentibus, episcopum quidem Andegavensem ab episcopali et sacerdotali officio, quod et suis archiepiscopus ei interdixerat, suspendimus: Fulconem vero cum monachis Majoris-Monasterii ex auctoritate B. Patri atque domini Hugonis primatis et Romanæ Ecclesie legati excommunicationis gladio percussimus. Omnes quoque factores eorum, seu cum ipsis communicantes sub eadem excommunicatione conclusimus. Obsecrantes autem fraternitatem vestram hortamur ut matris vestræ doloribus, sicut patri illi contulentes, ipsi tota virtute solatiari studeatis et Radulfo ejus archiepiscopo, sicut patri vestro totaliter obediatis, nec eum supradictis excommunicationis communicetis, ne animas vestras alienis facinoribus aggravetis. Valote.

Lugdunensis, vacante tunc post mortem Gebuini archiepiscopi Lugdunensi ecclesia, cujus curam tunc gessisse dicitur episcopus Matisconensis.

INTRA ANNUM MLXXV-MC

ODALRICI PRÆPOSITI REMENSIS TESTAMENTUM

(*Gallia Christiana*, nov. edit. t. X, Append., p. 27, ex ms. cod. bibliothecæ cathedralis ecclesiæ)

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, ego ODALRICUS sanctæ Remensis Ecclesiæ præpositus, ita testamentum meum in vita statui ordinare, sique lites vel controversas quas possent exoriri definire.

Notum volo fieri tam presentibus quam futuris quod alodium de Olchinaco, quod ego tenebam a canonicis Sanctæ Mariæ ad trecentum scilicet pro solidis vi, augmentavi quam melius potui, æquiendo ad incrementum illius terras videlicet de campo qui vocatur Limaz, cum cæteris aliis, multiplicando censum necnon vinatica, in quo etiam construxi vicariam meam; quod ita auctum atque vestitum relinquo cum vinea indomincata canonicis Sanctæ Mariæ Remensis ecclesiæ, atque ut sit in custodia illius qui erit præpositus de mille sagis dispono, qui persolvat canonicis quotannis prædictum trecentum, scilicet solidos sex, et dabit vacario mercedem suam de censu et vinaticis quæ inibi debentur, et quod residuum fuerit, servabit ad detinendam vacariam; de caseis vero dabit canonicis

C quotannis in prima Dominica Adventus Domini ad dividendum inter se LXXII, dabit etiam in secunda feria et septima totius Adventus canonicis in refectorio esseos; quod si incurrerit festivitas vel jejunium, non dabit nec restaurabit; ex omnibus autem quos habebit per totum annum de vacaria persolvat decimam Sancto Dionysio, sicut et ego feci in vita mea; residuum vero si quod fuerit, servabit ad detinendam vacariam. Unde oro hanc a canonicis retributionem, ut in sequenti feria post acceptam prædictam benedictionem animæ meæ faciant commendationem. Quod si, exigentibus peccatis, vacæ illæ omnes mortuæ vel deprædate fuerint, quod sæpe contingit, oro canonicos tam presentes quam futuros, pro Deo et pro remissione peccatorum suorum, ut non annullare permittant hoc commune commodum illorum, quod pia devotione ordinavi; sed quod ille minister de redditibus illius alodii redintegrare non poterit, concedant fieri de communi. Volo etiam et dispono ut canonici Sancti Dionysii in custodia habeant et excolant alodium de mutatio-